

Ljubodrag Simonović
E-mail:comrade@orion.rs

Terorizam

Pojam nasilja ima istorijsku prirodu. U modernom dobu on se određuje u odnosu prema osnovnim ljudskim i građanskim pravima koja su proklamovana u Francuskoj građanskoj revoluciji i koja predstavljaju osnov modernog humanizma. U konkretnom smislu, priroda vladajućeg poretka uslovljava prirodu vladajućeg nasilja. U liberalnom kapitalizmu vladajuće nasilje zasnivalo se na principu *bellum omnium contra omnes*. ***U monopolističkom kapitalizmu vladajuće nasilje zasniva se na principu „Uništi konkurenciju!“***. U njemu ne dominira borba između građana, koji su svedeni na atomizovane privatne subjekte, već borba između mamutskih korporacija. Savremeno vladajuće nasilje uslovljeno je time, da je kapitalizam postao totalitarni poredak destrukcije. Ono ima destruktivni i totalitarni karakter.

Istorijski gledano, nasilje ima emancipatorsku dimenziju. Polazeći od Američke i Francuske građanske revolucije, Marks je došao do zaključka da je „sila babica istorije“. U vreme nastanka kapitalizma, građanski teoretičari insistirali na pravu suprotstavljanja vladajućem nasilju, uključujući i oružanu borbu. Lok i Kant smatraju da slobodni građani nemaju samo pravo da se suprotstave nasilju koje ugrožava njihovu slobodu, već da je suprotstavljanje nasilju njihova najvažnija građanska obaveza. Za Njegoša, „tiranstvu stati nogom za vrat je ljudska dužnost najsvetija“. Lenjin na tragu emancipatorskog nasleđa građanske misli dolazi do teorije o „neopravdanim“ (osvajачkim) i „opravdanim“ (slobodarskim) ratovima. U Marksovom shvatanju proleTERSKE revolucije nasilje nije cilj, već je sredstvo za obračun s kapitalističkom tiranijom. Razvojem političkih institucija, revolucionarno nasilje postaje samo jedno od mogućih sredstava za ukidanje kapitalizma. Što se tiče Engelsovog zalaganja za „diktaturu proletarijata“, ono je besmisleno jer nakon (istinske) socijalističke revolucije neće biti klasa već samo slobodnih ljudi koji žive od svoga rada.

U savremenom svetu nasilje koje je usmereno protiv kapitalističkog poretka i savremenog imperijalizma dobija oznaku „terorizam“. Rukovodeći se klasnim i kolonijalnim principom, ideolozi kapitalizma ne prave razliku između borbe za slobodu i terorizma, tačnije, oni svode borbu radnika protiv kapitalizma i borbu porobljenih naroda protiv imperijalizma na „terorizam“. U osvojenim zemljama kolonijalni zavojevači borce protiv kolonijalnog jarma nazivaju „banditima“, „ubicama“, „monstrumima“... Pojam „terorizam“ objedinjuje u sebi tradicionalne kvalifikacije boraca protiv klasnog poretka i kolonijalizma. Istovremeno, on podrazumeva i spontano suprotstavljanje gnevni mladih ljudi kapitalističkom poretku koji ih je lišio budućnosti.

Nije „terorizam“ kada kapitalisti, rukovodeći se gramzivošću, prouzrokuju havarije na nuklearnim elektranama što ima pogubne posledice za živi svet; kada dnevno zapale na hiljade požara u brazilskoj džungli; kada iz aviona sistematski zaprašuju otrovima i teškim metalima zemljište i vodne tokove; kada svakodnevno bace u okeane na hiljade kontejnera punih nuklearnog otpada i kada naftom zagade mora i obalu i pri tom ubiju milione životinja; kada fosforom bombama spale čitave gradove i kada projektilima punjenim osiromašenim uranijumom kontaminiraju reke i zemljište; kada, zahvaljujući ekonomskom fašizmu, primoravaju ljude da proizvode i konzumiraju zatrovanu hranu i genetski modifikovane žitarice; kada kapitalisti izbace sa posla milione ljudi i primoraju žene da se sterilisu da bi dobile posao; kada najrazvijenije kapitalističke zemlje ekonomskim merama i političkim i vojnim pritiscima unište ekonomije nerazvijenih zemalja i na taj način uzrokuju patnju i smrt desetina miliona dece; kada ljudi bivaju gurnuti u dužničko ropstvo i lišeni osnovnih ljudskih i građanskih prava; kada američki kapitalisti izazivaju ratove i kada stvaraju ratnu hysteriju da bi obezbedili opstanak američke vojne industrije; kada CIA stvara terorističke grupe koje služe za izazivanje građanskih ratova i cepanje postojećih država.... - ali je „terorizam“ kada grupa nezadovoljnih mladih ljudi iz pariskih predgrađa, koji žive na marginama društva, polupa stakla na luksuznim automobilima, razbije izloge prodavnica u elitnim delovima grada, ili gađa kamenicama oklopljene i do zuba naoružane policajce koji štite vladajući poredak koji stvara socijalnu bedu i uništava život.

Kapitalizam se obračunava s emancipatorskim nasleđem građanskog društva i proizvodi oblike političke borbe koji imaju destruktivni karakter. **Savremeni „terorizam“ je na kapitalistički način degenerisani oblik borbe protiv kapitalizma, što znači destruktivno nasilje koje se koristi sredstvima i metodima kapitalizma koji samo doprinose intenziviranju procesa destrukcije. On je jedan od oblika u kome se pojavljuje vladajući duh destruktivnog kapitalističkog iracionalizma. On ne teži stvaranju novog, već uništenju postojećeg sveta.** To je suštinska razlika između revolucionarne borbe i terorističkih akcija. U terorističkom nasilju ne dominira vizionarska svest već fanatizam koji je posledica sve bespoštednijeg uništavanja čitavih naroda od strane najmoćnijih kapitalističkih korporacija. Tipičan primer je „islamski terorizam“: on je neminovna posledica sve agresivnijeg nastojanja Zapada da uništi muslimane i ovlada naftnim izvorima.

Sve dublja egzistencijalna kriza sveta stvara uslove za razvoj religioznog fanatizma koji ima fatalistički i destruktivni karakter. Za fanatike koji glorifikuju iluzorni svet „na nebu“ ovozemaljski svet predstavlja samo odskočnu dasku za odlazak u „večnost“. Ubijanjem „nevernika“ stiže se ulaznica za „rajske vrtove“. **Terorizam koji je zaodenuo velom religioznog fanatizma zasniva se na anti-egzistencijalnom nihilizmu.** Međutim, samo naivan čovek može da veruje da će iskorenjivanjem religije biti iskorenjeno nasilje. Preko 99% mladih „terorista“ nije pročitao ni jednu knjigu religioznog sadržaja koje Mišel Onfre, u *Ateološkoj raspravi*, proglašava za izvor njihovog nasilništva. Istovremeno, gotovo svim „teroristima“ na Zapadu glavna duhovna hrana su proizvodi kapitalističke industrije zabave: holivudski filmovi, kompjuterske „igrice“ i sportske predstave u kojima je nasilje dobilo spektakularnu dimenziju. **Onfre „previđa“ najvažnije: nasilništvo mladih je uslovljeno prirodom vladajućeg poretka i njihovim položajem u društvu.** Ono je posledica toga što su mladi, pogotovu oni koji žive u getima, svedeni na „prljavu“ radnu snagu i „huligane“. Onfreova namera je očigledna: prebacujući odgovornost na religiju, on lišava vladajući kapitalistički poredak odgovornosti za sve veće nasilje u društvu. Istovremeno, on ne pravi razliku između nasilničkog karaktera i nasilničke svesti. Isto tako, on ne pravi razliku između nasilništva mladih kao imitiranja modela ponašanja i nasilništva kao izraza nezadovoljstva postojećim svetom. **Destruktivno ponašanje mladih je na kapitalistički način degenerisani oblik ispoljavanja**

njihovog opravdanog nezadovoljstva svojim životom i svetom u kome žive. Onfre, poput vladajućih religija, prikriva pravu prirodu monopolističkog kapitalizma i poseže za „antropološkim argumentom“ koji drži čoveka u socijalno-darvinističkoj ravni koja je karakteristična za liberalni kapitalizam.

Onfreu ne pada na pamet da ukaže na to, da se država i pravni sistem, kao i druge institucije kapitalističkog društva, ne suprotstavljaju nasilju, već su regulativni mehanizmi kapitalizma kao nasilničkog (destruktivnog) poretka. Tipičan primer su pravila *fair-playa* u sportu. Pod "nasiljem u sportu" podrazumeva se ono ponašanje koje prekoračuje pravilima utvrđene granice „sportske borbe“. Nije nasilje ukoliko bokser, „na propisani način“, udarcem u glavu usmrti svog „protivnika“, ali je nasilje ukoliko ga nogom udari u zadnjicu. U prvom slučaju, biće proglašen „šampionom“; u drugom slučaju, biće diskvalifikovan. Nasilje nije ono ponašanje koje ugrožava slobodu i život čoveka, već vladajući poredak. ***Sport je spektakularna reklama destruktivnog nasilja i kao takav je poziv na nasilje.*** „Vrhunski sportisti“, koji se služe najgorim oblicima destruktivnog nasilja, postali su „idoli“ mladih. Sportom se uništavaju međuljudski odnosi koji se zasnivaju na solidarnosti i vizionarska svest i mladi bivaju uvučeni u kapitalističku vrednosnu i životnu sferu. Nije slučajno što je sport najmilije čedo kapitalizma.

„Borba protiv terorizma“ je ideološka maska sa kojom nastupa američki imperijalizam, koja odgovara nacističkoj „borbi protiv judeo-boljševizma“ koja je bila pokriće za uništenje Jevreja i Slovena i za osvajanje „životnog prostora“ (Lebensraum) za nemački kapital. Ona je izgovor za uspostavljanje „novog svetskog poretka“ koji se zasniva na američkom imperijalizmu. Oni koji terorišu svet, u formi „borbe protiv terorizma“ nastoje da se obračunaju sa svakim ko ugrožava njihovo nastojanje da svet pretvore u koncentracioni logor. ***„Borba protiv terorizma“ je, zapravo, borba Zapada da stekne monopol nad nasiljem, a to znači da teror postane ekskluzivno sredstvo Zapada za vladanje svetom.*** „Zaštita od terorizma“ koja se nudi ima mafijaški karakter: onaj ko ne prihvati čelični zagrljaj „svetskog žandara“ biće izložen najgorem teroru. „Svetski terorizam“ postaje „glavna opasnost koja pretili čovečanstvu“ - to neprestano ponavljaju sluge američke politike širom sveta da bi se dodvorile svojim gazdama. Kroz odnos prema terorizmu mogu se

prepoznati prave ambicije i domašaj američke politike : „borba protiv terorizma“ nema blokovski i ideološki, već globalni i anti-egzistencijalni karakter. Istovremeno, kapitalisti u najrazvijenijim zemljama Zapada nastoje, putem kontrolisanih informacionih medija, da izazovu egzistencijalnu paniku koja treba da dovede do toga, da građani bespogovorno prihvate takvu „zaštitu od terorističke opasnosti“ koja podrazumeva da budu lišeni osnovnih građanskih i ljudskih prava. Na delu je totalitarna „integracija društva“ pod dominacijom najreakcionarnijih političkih snaga. Desetine miliona kamera, prisluškivanje, čipovanje građana poput čipovanja pasa i žigosanja stoke, upadanje u stanove, kidnapovanje, mučenje, „tihe“ likvidacije, totalna kontrola medija, razmeštanje specijalnih vojnih jedinica po gradovima, stvaranje koncentracionih logora... **„Borba protiv terorizma“ je, zapravo, oblik u kome kapitalisti zavode ogoljenu diktaturu.**

Ekocid je napogubniji oblik kapitalističkog terora. To je ništeće nasilje. „Potrošačko društvo“ je najviši stepen u razvoju kapitalizma kao ekocidnog poretka. U “konzumerskoj” fazi razvoja destruktivni potencijali kapitalizma doživeli su metastazu i on je postao totalitarni destruktivni poredak. **Zapravo, sam na kapitalistički način uslovljeni život postao je teror nad čovekom.** Svaki segment društvenog života i svaki deo prirode podređeni su destruktivnom procesu kapitalističke reprodukcije. Kada sam život postane teror nad čovekom, onda je besmisleno nastojanje da se terorizam definiše u normativnoj ravni i reguliše zakonima.

Postajanje kapitalizma totalitarnim poretkom destrukcije, i u tom kontekstu uništavanje emancipatorskog nasleđa građanskog društva i čoveka kao humanog i biološkog bića, predstavlja nezaobilazno polazište kako za kritiku kapitalizma, tako i za političku borbu protiv kapitalizma. Ne može politička procena mogućeg društvenog zbivanja da bude polazište u kritici kapitalizma. Takav pristup je neprihvatljiv ne samo zbog istine, već je pre svega iz egzistencijalnih razloga. Nezavisno od toga šta u konkretnom političkom trenutku može da se uradi, priroda kapitalizma mora da bude polazište u kritici kapitalizma. Nije „voluntarizam radikalne političke svesti“ taj koji proizvodi „juriš na barikade“ (Negt), već sve dramatičnije uništavanje života od strane kapitalizma nameće „juriš na barikade“ kao

legitimni oblik političke borbe protiv kapitalizma. ***Bez spremnosti radničke klase da izađe na barikade, sve druge političke opcije same po sebi su proizvođenje političke galame koja ništa bitno ne može da promeni.*** Militarizacija radničke klase i mladih na temelju borbe za opstanak života na planeti i na temelju humanističke vizionarske svesti ima prvorazredni egzistencijalni značaj. ***Umesto pacifističkog vaspitanja, kod mladih treba razviti volju za borbu protiv kapitalizma i za stvaranje humanog sveta.*** Imajući u vidu da ekonomska kriza kapitalizma pogađa sve veći broj ljudi, kao i da dovodi do biološkog propadanja naroda koji žive u najrazvijenijim kapitalističkim državama, „odlaganje“ radikalne političke opcije može da dovede do stvaranja takve „političke klime“ koja će iznedriti novi fašizam. Istovremeno, bez političkog organizovanja i svakodnevnog političkog angažmana radnika, juriš na barikade ne može da ima istinski revolucionarni, što znači vizionarski, već pobunjenički i rušilački karakter. Revolucionarna borba nije samo borba protiv vladajućeg poretka, već i borba za humani svet.

Pojam revolucionarnog nasilja treba odrediti po principu da se do konkretne humanosti može doći u odnosu prema konkretnoj nehumanosti. Drugim rečima, priroda kapitalizma kao totalitarnog destruktivnog poretka uslovljava prirodu borbe protiv kapitalizma. Ukoliko se to nema u vidu, zalaganje za „humanizam“ postaje isprazna „humanistička“ retorika. U savremenom svetu pojam nasilja izlazi iz okvira morala i politike i pojavljuje se u egzistencijalnoj sferi. ***Ne mogu više humanistički ideali modernog društva, koji su proklamovani u Francuskoj građanskoj revoluciji, da budu polazište u borbi protiv kapitalizma.*** Isto tako, savremena kritika kapitalističkog nasilja ne može da bude ograničena na klasne i međuljudske odnose, već mora imati u vidu opstanak čovečanstva. Kapitalistička nehumanost ima antiegzistencijalni karakter. Otuda savremena humanost ne može da ima samo slobodarsku, već pre svega egzistencijalnu prirodu. Kao totalitarni poredak destrukcije kapitalizam je dao novi kvalitet razvoju društva: mogućnost konkretne slobode čoveka ne pojavljuje se više u odnosu prema ropstvu, već u odnosu prema sve realnijoj mogućnosti uništenja sveta. Borba za slobodu čoveka postala je borba za opstanak čovečanstva.

Kapitalizam je dovukao čovečanstvo na ivicu provalije i na taj način je ukinuo prostor za političke igre sa kojima se kupuje vreme kapitalizmu. Sve bespoštednije uništavanje života primorava čoveka da učini ono što je neophodno da bi sprečio uništenje čovečanstva. Čovek postaje žrtva kapitalizma i na taj način, što ga kapitalizam primorava da upotrebi i ona sredstva u borbi za opstanak života koja su strana njegovom ljudskom biću i koja ne odgovaraju viziji humanog društva. Sve dramatičnije uništavanje sveta dovodi do toga, da pitanje revolucionarnog nasilja postaje sve manje etičko, a sve više prvorazredno egzistencijalno pitanje.

Na poslednjem istorijskom bojištu ostala su dva smrtna neprijatelja: kapitalizam i čovečanstvo. Kapitalizam je odavno krenuo u ništeći rat protiv čovečanstva. Radi se o tome da čovečanstvo krene u opšti rat protiv kapitalizma, što podrazumeva upotrebu svih oblika borbe koji mogu da dovedu do njegovog uništenja.

x x x